

Advocaten in Turkije buigen niet voor partij

■ Internationale ophef over proces

Erdal Balci
Silivri, Turkije

Met duwen, trekken en veel schouderwerk manoeuvreren zich bijna honderd mensen in de veredelde werkkamer die vandaag als rechtszaal dienstdoet. Iets verderop houdt een politiebrigade met gasmaskers de wacht. Binnen is het happen naar zuurstof. De overhemden zijn transparant van het zweet. Het geschreeuw van de boze advocaten maakt de rechter onverstaaanbaar. En dus schort de man het proces maar op.

Dit betekent dat een delegatie van vijf Nederlandse advocaten, aanwezig om op het proces toe te zien, moet vertrekken voordat de zaak heeft kunnen beginnen. Maar ze hebben in elk geval solidariteit getoond met de aangeklaagde Turkse advocaat, Umit Kocasakal. Deze deken van de Orde van advocaten in Istanbul staat terecht omdat hij het heeft opgenomen voor advocaten die niet genoeg tijd kregen om hun cliënten te verdedigen. Volgens velen is het een politiek proces, bedoeld om de advocatuur, het laatste bolwerk van verzet tegen de toenemende macht van premier Tayyip Erdogan, te breken.

Bij Hans van Veggel, oud-deken van de Orde van advocaten in Amsterdam, gleden zojuist ook zweetdruppels van zijn voorhoofd en wangen. Hij en zijn collega's uit verschillende Europese landen kwamen de Turkse collega, die vanwege een toespraak in de rechtszaal een gevangenisstraf van twee tot vier jaar boven het hoofd hangt, een hart onder de riem steken. Nu Van Veggel de hectiek van daarnet achter zich heeft gelaten, zegt hij met een brede glimlach: "Toen ik de politiebrigade en de gasmaskers zag, dacht ik even 'Wat doe ik hier?' Maar ik ben blij dat we zijn gekomen, want onze aanwezigheid heeft wel invloed, ook al is het maar een beetje."

Tien jaar AKP heeft de vroegere machtsverhoudingen volledig overhoop gehaald. De legertop, het grootkapitaal en de media zijn tegenwoordig grotendeels regeringsgezind. Het

openbare ministerie en de rechters hebben zich een tijd verzet tegen de nieuwe tijd, maar de laatste jaren is ook hier de weerstand gebroken. De Orde van advocaten in de grote steden verzet zich nog altijd door tekeer te gaan in de processen tegen de generaals. De aangeklaagde Kocasakal is nu het boegbeeld van die strijd.

Hij heeft nog een lange weg te gaan, want het Turkse rechtssysteem deugt totaal niet. Dat zeggen niet alleen Turkse burgers, maar ook rechters, advocaten, oppositieleden en zelfs de Turkse regering zelf. In een recent interview stak de woordvoer-

Het Turkse recht heeft nog een lange weg te gaan, vindt ook de regering

der van de AKP-regering, Cemil Cicek, dit niet onder stoelen of banken: "Er is iets mis met de chemie van onze justitie. We kunnen het maar niet accepteren dat de staat er voor de mensen moet zijn en niet andersom." Het is geen groot geheim dat duizenden mensen ten onrechte aangeklaagd worden en te lang in voorarrest zitten.

Hans van Veggel bevestigt dat er in veel rechtszaken in Turkije een politieke invloed is. Voordat hij de bus instapt om de kleine stad Silivri te verlaten, vertelt hij: "In Turkije is sprake van een machtsstrijd. Dat wordt je wel duidelijk op zo'n dag. En net als bij een locomotief die van spoor wisselt, gaat dat gepaard met veel gepiep. Vroeger was ook het Nederlandse recht verweven met politiek en religie. Hopelijk leren de Turken nog om het een en ander van elkaar te scheiden."

De aangeklaagde Kocasakal komt intussen naar buiten en wordt meteen omringd door televisiecamera's. De rechtszaak heeft niet kunnen plaatsvinden, maar de demonstranten kunnen in ieder geval hun anti-AKP-leuzen laten horen.